

βωμα κάτω από τὴ μόδα τῆς τέχνης τῶν Βοριανῶν, καὶ τοὺς τεχνίτες τῆς νέας ποιητικῆς ἐπηρέασε ἀκόμα· μολταυῦτα ὁ Καμπύσης εἰδείξε τὴν ἀληθινὴ πηγὴ καθε δυνάτης τέχνης· τὴ ζωή. Τὸ «Δαχτυλίδι τῆς Μάννας» καθαρὰ φανέρωσε, ὅστερ' ἀπὸ τὴς ἱφηνικές δοκιμές, πῶς τὸ δῶμα δὲν μπορεῖ νὰ ἐκφράσῃ τίποτε οὐσιαστικὸ σχετικὰ μ' ἓνα ὠρισμένο κόσμος, ἀνίσως ἡ φαντασίᾳ τοῦ ποιητῆ δὲν ταιριάσῃ τὸ ρυθμισμὰ τῆς μετὰ ἀνατριχιάσματα τῆς ἐθνικῆς ψυχῆς. Χωρὶς νὰ χαθῇ μέσα στὸ δαίδαλο θεωριῶν ἀμελέτητα φιλοσοφικῶν, καὶ καταλαβαίνοντας πῶς ὅ,τι πρὸ πολὺ ἀπ' ὅλα βαραίνει γιὰ τὴν αἰσθητικὴν, εἶναι τὸ ἁρμονικὰ πλασμένο ὕφος καθὼς καὶ γιὰ τὴν ἀκέρεια μέρωσιν τοῦ ἀνθρώπου καὶ γιὰ τὴ γλώσσα του, ὁ δάσκαλος τοῦ ὕφους καὶ διηγηματογράφος Ἀργύρης Ἐφταλιώτης ὀρίζεται καθαρὰ στὸ «Βρουκόλακα» τὸ σωστὸ δρόμο ποῦ πρέπει κανεὶς νὰ πάρῃ. Σὰν τὸν Henri Bataille γραφοντας τὴ «Λεπρή» του, ἔβγαλε ἀπὸ ἓνα δημοτικὸ τραγοῦδι τὴν ὑπόθεσιν τοῦ δραματικοῦ ἔργου του. Ἐκεῖνο ποῦ πηγάζει ἀπὸ τῶν ψυχῶν καὶ ἀπὸ τῆς ζωῆς τὸ μυστήριον, δὲ συγκεντρώνεται μέσα στὴν παράδοσιν, καὶ ἡ ἐθνικὴ ψυχὴ δὲν εἶναι σὰ μιὰ λίμνη ὁνείρου ποῦ ἀντιφεγγίζουσι μέσα τῆς οἱ θεῖες ἀχτίτες τῆς οὐσίας τῶν πραγμάτων; Ὅταν ἐφαρμόζῃς τὴν παράδοσιν στὴν ταιριασμένη ἐκφράσιν κάποιων νέων κλισημάτων, δίνεις νέα ζωὴ στῆς παράδοσιν τὸ νόημα· καὶ οἱ Ἀρχαῖοι τί ἄλλο ἔκαναν παρὰ νὰ ἐκφράζωσι τὴν ψυχὴν τους καὶ τὴν ἐποχὴν τους, μέσ' ἀπὸ τοὺς μύθους τῶν περασμένων; Τὸν καρπερὸ αὐτὸ δρόμο ἐλπίζεται πῶς θὰ τὸν ἀκολουθήσουν καὶ ἄλλοι. Νὰ ποῦ ὁ Βουτιεριδὴς δημοσιεύει στὸ «Νουμά» σὲ στίχους τραγωδία ἀπάνου στὸ τραγοῦδι τοῦ Γεφυριῦ τῆς Ἀρτας· τὸ θέμα του μᾶς θυμίζει τὸ θέμα τῆς Ἰφιγένειας. Ὁ γλυκὸς ἐλεγιογράφος Πολέμης ἔσως δὲ βρῖσκεται τόσο μακριὰ, ὅσο νομίζουν, ἀπὸ τὸ ἴδιον μονοπάτι, μετὰ δραματικὰ του διηγήματα («Στὰ χεῖλη τοῦ κρημνοῦ», τὸ «Μαγεμένο ποτήρι» κτλ.). Ἀργότερα σκοπεύουμε νὰ κάμουμε τὴν ἀνάλυσήν τους. Ἔτσι κι ὁ Κωστής Παλαμάς μαζί μελέτησε τὰ παλιὰ τραγοῦδια τῆς φυλῆς του καὶ τὰ πράγματα τῆς καθημερινῆς ζωῆς. Ἐτριψε τὴ σκέψιν του μετὰ δυσκολοσύμωτα προβλήματα τῆς ψυχολογίας γιὰ νὰ βγάλῃ ἀπὸ κείνα καλλιτεχνικὸ ὕλικὸ ἀνάστησε, γιὰ νὰ πληροφορηθῇ ἀπὸ κείνον τὰ μυστικὰ μίξ τῆς τέχνης ἀπλῆς ἀκόμα, τὸν παλιὸ κρητικὸ ποιητὴ τῆς «Ἐρωφίλης», καὶ δημιούργησε τὴν «Τρισεύγεννη». Ρωτούσανε μόλις φάνηκε σὲ τόμο, ἂν ἡ «Τρισεύγεννη» εἴτανε δῶμα ἀληθινὸ, ἢ δραματικὸ ποίημα γιὰ διάβασμα μόνο. Τὸ βέβαιον εἶναι· πῶς τὴ δράσιν τὴν ἀδικεῖ κάποια προσπάθεια συμβολισμοῦ ποῦ ἀρέσει τοῦ συγγραφέα. Ἐν τούτῳ ἡ «Τρισεύγεννη» εἶναι ἔργο τῆς ζωντανῆς πραγματικῆς ζωῆς· ἀλλὰ καὶ μαζί ἔργο εἶναι φαντασίας καὶ ὁμορφιάς, ἔσως παρὰ πολὺ διανοητικὸ γιὰ νὰ ἀρέσῃ σὲ ἄλλους παρὰ μόνο στοὺς διαλεχτούς. Καλλιτεχνικὸ κειμήλιον πολὺτιμο μίξ τέχνης ἀτομικῆς.

Ἡ γλώσσα του γοητεύει καὶ τραβάει μετὰ μουσικὴ τῆς σὰν τὴ γλώσσα τοῦ Δανούντιο καὶ τοῦ Μαίτερλιγγ. Ἐν τούτῳ τὰ πρόσωπα τῆς «Τρισεύγεννης» δὲν ξεχνοῦν τὴ γῆ ποῦ τοὺς δίνει μετὰ κείνη ἡ ἀπλὴ καὶ ἡ καθημερινὴ ζωὴ. Ὅμως οἱ ἱταπεινοὶ αὐτοὶ καὶ οἱ ἀπλοὶ ἔχουν πάντα κάτι τι πολὺ διανοητικὸ, τοῦλάχιστο γιὰ τὴ σκηνή, καὶ μπορεῖ κανεὶς νὰ πῇ πῶς ὁ Παλαμάς, κ' ἐκεῖ ποῦ ἡ δόξα του δὲν εἶχε τίποτε νὰ χάσῃ, προσπέρασε τὸ σκοπὸν του, πῆγε παραπέρα ἀπὸ τὸ θέατρο.

Ὑστερ' ἀπὸ τὸν «Κυρούλη» τοῦ Ψυχάρη, ποῦ εἶναι χτύπημα τῆς ἀθηναϊκῆς Νιτσολατρείας, οἱ «Ζωντανοὶ καὶ Πεθαμένοι» τοῦ Ταγκόπουλου δεί-

χνουνε μιὰ φλογερὴ προσπάθεια νὰ συλλάβουν πολὺ πρὸ σφίχτὰ τὴν πραγματικότητα. Ἡ ἰδέα ποῦ ὑποστηρίζει εἶναι παρμένη ἀπὸ τὰ σημερινά, καὶ ἂν καὶ ἀπὸ τὰ πρόσωπα τοῦ ἔργου, καθὼς τὰ στοχάστηκε ὁ συγγραφέας, ἐνσαρκώνεται μιὰ ἰδέα γιὰ τὸν ἀγῶνα ποῦ πλέκεται, ὅλα του τὰ πρόσωπα, καθὼς ἐνεργοῦν καὶ καθὼς ἐκφράζονται, δείχνονται χεροπιστὰ καὶ αἰσθητά. Αὐτὸ ἴσα ἴσα ποῦ ἀγνωρίζονταν νὰ κάμῃ, νεωτερίζοντας, ὁ Καμπύσης. Μονάχα ὅσοι ἔχουν τὰ μάτια γυρισμένα πρὸς τὰ μελλόμενα μποροῦν νὰ φέρουνε τὴ χαρὰ τριγύρω στὴ Χάρη, ποῦ διστάζει καὶ ποῦ δὲν τολμᾷ. Μετὰ τὴ φωνὴ τοῦ Λάμπρου τῆς τὸ θυμίζει ὁ Ταγκόπουλος, καθὼς ἄλλοτε ὁ Ἑμμανουὴλ Ροῖδης στὴ νέα Ἑλλάδα, ποῦ πρέπει νὰ τῆς συντρίβουν τὰ «Εἰδωλα».

Ἀπάνου στὴν ἰδίαν ἰδέαν θεμελιώνει ὁ Καρκαβίτσας τὸν «Ἀρχαιολόγον» του, ἓνα καλὸ μυθιστόρημα, καλὰ παρατηρημένο, μετὰ ὅλες του τὴς διάφανες ἀλληγορίες, μετὰ ἥθη καὶ μετὰ χαραχτῆρες ἀπὸ κείνα ποῦ μοναδικὸς εἶναι γιὰ νὰ τὰ ζωγραφίσῃ μιὰ γιὰ πάντα ὁ ἕξιος χρωστήρας τοῦ συγγραφέα τῶν «Λογίων τῆς Πλώρης». Μὰ πάντα ὁ ἑλληνικὸς νοῦς τόσο ἀποκορεῖ τὰ πολὺπλοκα χτίσματα, ποῦ δράματα καὶ μυθιστορήματα ἐκεῖ πέρα ἔχουν κοινὸ ἐλάχιστον, κάποια ἀδυναμία στὴν πλοκή. Καὶ γι' αὐτὸ δὲν μποροῦμε παρὰ νὰ προτιμοῦμε τοὺς Ἕλληνες ἀπλοὺς διηγηματογράφους. Ἡ ὠραία συλλογὴ τοῦ Ξενοπούλου («Ἐσταυρωμένος ἔρως» κτλ.) οἱ «Ἱστορίες τοῦ Ἐφταλιώτη», ἡ «Χρυσανθή» τοῦ Ταγκόπουλου θὰ μᾶς δώσουν προσεχῶς ἀφορμὴ νὰ τοὺς σπουδάσωμε· ἔτσι.

D ASTERIOUS

ΘΕΙΟΣ ΠΑΛΜΟΣ

Τὸ βλέμμα σου ὑψώθηκεν ὡς ἓνας στεναγμὸς
Πρὸς τοῦ ἡλιοβασιλέματος τὴν πύρινν πορφύρα,
Τὴν ὥρὰ ποῦ ἐσπέραζε τὰ στήθη σου ὁ καημὸς
Καὶ ποῦ μελαγχολίας σκιὲς σκόρπαιεν ἡ φύσιν γύρα.

Κ' ἐνῶ φτεροῦγες ἀνοιγες πρὸς τὴν πλατειὰ τὴ θύρα
Τῆς χώρας τῆς ἀπελπισίας, γιὰ σένα ὁ στοχασμὸς,
Μέσ' τὴν καρδίαν σου — ὦ! εὐωδία μετὰ καλωσύνης μῦρα—
Θρονιάστηκε, πρωτόσταλτος γλυκὰ, ὁ θεὸς παλμός.

Γιατὶ τὸ βλέμμα σου στητὸ πρὸς τὴν ἀλικοδόμη
Ποῦ μετὰ τοὺς ἥσκιους πάλεψε καὶ κόντεψε νὰ σβύσῃ,
Ξάνοιξε μέσ' τὰ σύννεφα νὰ λάμπῃ πέρα ὡς πέρα
Ὁ «Ἐρωτας», ὁ ἀπέραντος ὡς τ' οὐρανοῦ τὰ πλάτη,
Κ' εἴτανε ἴδιος σὰν τὸ νεῖδ ποῦ φῆς τὸν κάμπο ἐπέρα
Καὶ ποῦ ἀπάντησες ἐσὺ ἀργὰ στὸ μονοπάτι.

ΡΗΓΑΣ ΓΚΟΛΦΗΣ

ΕΛΑ ΝΑ ΠΑΜΕ ΣΤΟ ΓΙΑΛΟ

Στὴ δ Εἰρήνη Καποδιστρια

Σήμερα ἐπῆρα παλὲς τὴν βάρκα, τὴν ἰδίαν βάρκα,
Ὑστερα ἀπὸ τόσα χρόνια. Ἐφερα μιὰ βόλταν γύρω
ἀπὸ τὸ νησάκι. Καὶ πῶς νὰ πάω παρὰ μετὰ τὰ κου-
πιά, ὁλομόναχος; Ἐλα μαϊστράλι. Κ' ἦρθε δροσερὸ
στ' αὐτιά μου γλυκομίλημα, καὶ στὰ μαλλιά λεύτερο
χάδι. Ὅσοσο θυμᾶσαι ὁλόγυρα τὸ λιμανάκι, θυμᾶ-
σαι τὴν βάρδιαν, θυμᾶσαι τὸν Ἀγιάννη; Τὴς βαρκού-
λες ποῦ σκάρωναν δίπλα στὸ ἐκκλησάκι; Πηγαίνω
ταχτικά ἐκεῖ. Τί ὁμορφος τοπούλης! Καὶ δὲ μπορῶ
νὰ μὴ γλυκοδακρύζω τώρα ποῦ οἱ βράχοι στολίζουν-

ται μετὰ τὴς ἀνθισμένες πικροδάφνες. Θυμᾶμαι τὸ κα-
κόμοιρον τὸ συντροφάκι μας, τὸ Γιάννη. Πανταίχω
πῶς θὰ τὸν ἰδῶ, πῶς θ' ἀκούσω τὸ λαχάνισμά του
πίσωθές μου. Ἐτρεχε πάντα ἡ μ' ἀνθούς πικροδά-
φνης ἡ μετὰ κανένα σκαρωμένο παραβάκι στὰ χεῖρια
του. Μᾶς καλοῦσε τότες ὁλόχαρος, σὰ σὲ πανηγύρι,
γιὰ ν' ἀμολάρουμε τὸ καράβι μετὰ τὰ φτερά. Ἀστρα-
φτες ἐσὺ ἀπὸ χαρὰ. Ἐτρεχες στὰ βράχια ὡσὰν ζυ-
πημένη ἀπ' τὸ γιᾶλο. Κουδούνιζες τὴς ἀκρογια-
λιὰς ἀπὸ κατὰ φωνῆς, κατὰ γέλοια. Ἐκεῖ συνηγορί-
ζες. Στὸ λιμανάκι. Μιὰ ἡμέρα ἦρθε ὁ Γιάννης καὶ
σοῦ μᾶς ἀγκαλιὰ ἀνθούς ἀπὸ πικροδάφνες. Ἦτανε
ντροπαλὸς καὶ τρέμανε τὰ χεῖρια του. Ὑστερα πῆ-
γαμε μαζί κατὰ τὸ λιμανάκι, καὶ ρῆξαμε τὰ παρα-
βάκια. Ἐσὺ γέλασες, ἡ ἔκανες πῶς δὲν προσέχεις
καὶ πολὺ. Ὁ Γιάννης ρῆχοντας τὰ παραβάκια σὲ
κοίταζε νὰ ἰδῇ τὴν εὐχαρίστησίν σου, καὶ τὸ θα-
μασμό σου γιὰ δαῦτον. Μὰ ἐσὺ κοίταζες ἄλλου. Ὁ
Γιάννης γλύστρησε τότες ντροπιασμένος στὰ νερά.
Ἐπεσε τάχα ξεπίτηδες γιὰ νὰ σὲ κάμῃ νὰ λυπηθῇς
γιὰ δαῦτον; Ἐσὺ πανταίχα στὸ συλλοισμό μου.
Ἐσὺ τρώμαζες, μὰ βλέποντάς τον νὰ κολυμπᾷ γέ-
λασες καὶ δὲν πρόσεχες. Κεῖνος τράβηξε στὰ βαθιὰ,
θέλοντας τάχα νὰ σοῦ δείξῃ πῶς κολυμπᾷ στ' ἀ-
νοιχτά. Ἐφυγε μακριὰ, κατὰ τὸ νησάκι. Τὸν βλέ-
παμε καὶ τοῦ φωνάζαμε. Κεῖνος ἔφυγε περπιοτερο
κάνοντας ἀπλωτές. Μὰ ἀπόστασε. Ἐσὺ δὲν ἤξερες
νὰ κάμῃ. Εἶδαμε τὰ χεῖρια του ποῦ σηκώθηκαν στὸν
ἀγέρα σὰν φτερά. Φώναζε. Μιὰ βάρκα ἀμολήθηκε
ἀπὸ τὸν Ἀγιάννη. Ἐμεῖς κοιτάζαμε ἀποσβολωμέ-
νοι, σὰ νὰ λέγαμε. — Πᾶει ὁ Γιάννης, τρομάρα μας,
Βούλιαξε ὁ Γιάννης. Καὶ σὺ χλώμιανες. Ἐτρεμες.
Νὰ ἡ βάρκα, ἔρτασε. Τάχα εἶνε ζωντανός; Τὴ στε-
ρὴν στιγμὴ εἶδαμε ποῦ βούτηξε κάποιος στὴ θάλασ-
σα. Τάχα τὸν ἐπιάσε ζωντανός; Ὡ θέ μου, εἶπες.
Δακρύσαμε τότες καὶ οἱ δύο μας. Ἐσὺ τὸ μαντη-
λάκι σου δαγκάνοντας ἑλαιοίχες. Εἶπα νὰ πάω καὶ
γὼ νὰ ἰδῶ ζωντανός εἶνε. Νὰ πάω στὸν Ἀγιάννη;
Μὰ ἐσὺ δὲ μ' ἀποκρίθηκες. Θυμᾶμαι πάντα στεκό-
σουν μετὰ ρουστιασμένα σου μακρούμενα, ἀπάνω σὲ
βραχούλια. Καθρεφτιζόσουνε στὰ γαληνεμένα νερά.
Φάνταζες σὲ μένα ἄρταστη. Τὰ μαῦρα σου μάτια
ἐτρέμανε ἀπὸ φῶς μέσα στὰ νερά καὶ σὺ στεκόσουν
ὥρα ἀμίλητη καὶ ἀτάραχη. Σὲ κοίταζα στὰ νερά,
σὲ κοίταζα. Σὺ οὔτε γύριζες νὰ μετὰ ἰδῇς. Ἐλυωνες,
μᾶκραινες γιὰ μένα μέσα στὸ βυθό. Τότες ἤθελα νὰ
ρῆξω πέτρα στὰ νερά, νὰ σβύσω τὴν εἰκόνα σου. Μὰ
φοβόμουν καὶ μὴ σὲ πειράξω. Ἐρηχες ἐσὺ ὕστερα χα-
λίκια καὶ τὴν ἐδιωχνες τὴν ὄψιν σου ἀπὸ τὴ γαλήνη,
καὶ τὴ σκέψιν σου ἀπὸ τὸ βύθον. — Νὰ ὁ Γιάννης!
Ἐλαχτάρισες ἀπὸ χαρὰ. Ἐτρεξες, πῆρες τὸ κεφάλι
του στὰ δύο σου χεῖρια, καὶ τὸν τήραζες γιὰ πολὺ
ὥρα στὰ μάτια του. Ὑστερα τοῦ δόσες μιὰ μπάτσα,
καὶ σπασες τὰ γέλοια. Ἀπὸ τοῦ εἶπες. — Γιάννη,
μᾶς μου ἀχινούς. Βουτᾶς; Ὁχι, ὄχι, μᾶς μου
καλῆτερα πεταλίδες. — Κι' ὁ Γιάννης, σκύβοντας τὸ
σγουρό του κεφάλι, ὁ Γιάννης ὁ ψημένος ἀπὸ τὸν
ἥλιο, ἦρθε σιμὰ σου. — Θαρρῆτε καὶ σεις στὸ βράχο;
— Ναι. — Τότες ἐπῆγαμε. Ὁ Γιάννης ἀνασκουμπώ-
θηκε ὡς τὰ γόνατα. Μάζευσεν τότες τὴς πεταλίδες. Σὺ
κοιτάζοντας τον χαμογελοῦσες τότες-τότε. Ὑστερα
τραγοῦδησες. — Ἐλα νὰ πάμε στὸ γιᾶλο. — Ἐγὼ
λάγκυα τὸ μάτι μου κατὰ τὸ γιᾶλο. Σὲ μιὰ βαρ-
κούλα ποῦ ἀρμένιζε βαθιὰ, μετὰ πανάκι. — Γιάννη,
ἄσε τὴς πεταλίδες, εἶπες. Πᾶμε γιὰ φασκώμην. Καὶ
σὰ νὰ μὴν ἤμουν ἐγὼ ἐκεῖ τὸν ἐπῆρες καὶ
φύγατε. Σὰς κοίταζα, σὰς κοίταζα, μένοντας πίσω.
Βούρκωναν ἀπὸ ζήλεια καὶ θυμὸ. Σεῖς ἐφεύγατε κατὰ
τὸ βουνί. Καὶ δὲ γύριζες πίσω νὰ ἰδῇς τί κάνω.
Ἐγὼ ἔλυωνα ἀκούνητος καὶ γύριζα ὕστερα ἀπὸ
ὥρην θλιμμένος, μετὰ τὴν καρδίαν πνιγμένην. Ἀκούγα

ὕστερα ἀπὸ πολὺ τὸ Γιάννη νὰ λήη γυρίζοντας στὸ λιμανάκι. —Θὰ φορτώσουμε τὰ καράβια μὰς φασκόμυλα!

Θυμάσαι καὶ τὴ συντροφιά στὸ νησάκι; Ἀράξαμε τὴ βάρκα κάτου ἀπὸ τὴν ἐκκλησοῦλα. Στὶς κρεμαστές μυγαλιτσές σάν τίσις στὸ γιολό. Τόσα κορίτσια καὶ βασίλισσα ἐσύ. Ἦτανε κι' ὁ δήμαρχος, ὁ κουτσός, μὲ τὰ μαθημένα μουστάκια, ἦτανε κι' ὁ νιός ὁ κορδωτός, μὲ τὸ καραμπογιὰ μουστάκι. Κι' ὁ συμβολαιογράφος; Ὁ θεὸς σου; Ἐπαίξατε, ἐτρέξατε, ὀρχηστήκατε μὲ τ' ἄλλα τὰ κορίτσια. Καὶ μεῖς μιλούσαμε γιὰ τόσα. Ὁ Δήμαρχος ἔλεγε πῶς στὸν τόπο μὰς πρέπει οὔλοι νὰ ὀπλοφοροῦμε. —Φοβάται ὁ Γιάννης τὸ θεριὸ καὶ τὸ θεριὸ τὸ Γιάννη. Κ' ἔτσι δὲ θὰ γίνονται πολλὰ ἐγκλήματα. Ὁ Συμβολαιογράφος τὸν ἀντίκρουσε. Κ' ἔλεγε πῶς ὁμιλεῖ ἀκαδημαϊκῶς. Ὁ νιός ὁ κορδωτός μὲ τὸ καραμπογιὰ μουστάκι μὰς μίλησε γιὰ ἕνα συγγενῆ τοῦ στεφανοῦ βασιλῆα τῆς Πόλης ποῦ ἦρτε καὶ κατοίκησε στὸν τόπο, καὶ πῶς ὁ νιός ἐποῦτος ἦταν τῆς γενιᾶς του. —Ξίρετε, εἶπε ὁ νιός, ἐγραῖα καὶ μελέτη, θὰ τὴ δημοσιέω. «Ἡ ἱστορία δὲν γνωρίζει πλεῖστα ὅσα πράγματα». Ἐποῦτη τὴ στιγμή ἐσυναχτήκατε κάτου ἀπὸ τὴν καμπάνα τοῦ ἐκκλησιαστικοῦ καὶ πῆρες ἐσύ τὸ σκοινὶ τῆς καὶ βέβαιες. Οἱ ἄλλες πιασμένες ἀπὸ τὸ σκοινί, φαινόσαστε ἕνα πανόριο στα φύλλι, κρεμαστές στὸ καμπαναριό. Ὑστερα τρέξαν οἱ ἄλλες, φύγανε πέρα, μακριά. Καὶ σὺ βάραινες ἀκόμα, ξεκουφωτικά. Ἡ καμπάνα βούιζε στ' αὐτιά μου μὲ πείσμα. Ἦρθα σιμὰ σου καὶ σοῦ μιλοῦσα. Σὺ μὲ πιμονὴ καμπάνιζες. Ὑστερα ξέφυγες, ἐτρέξες γελώντας δυνατὰ, ὀλόγυρα στὶς καμπανιές ποῦ ἀντιλαλούσανε στὸ νησάκι. Ἐτρέχες τάχα μὴ ξέροντας ποῦ εἶνε οἱ ἄλλοι. Σ' ἀκλούθησα. Ἐρτασες λαχανιασμένη, ξαναμμένη κάτου ἀπὸ τὸ βράχο, στὴ μικρὴ σπηλιά. Σοῦ πιασα τὸ χέρι φτάνοντας κοντὰ σου. Σὺ βυθισμένη σὲ συλλογὴ κοιτάζες ἕνα κόκκινο λουλουδάκι ποῦ ζοῦσε ὀλομόναχο ἐκεῖδᾶ. Σοῦ σφιγγα τὸ χέρι δυνατὰ. Ἐτρέμε. —Μὰ τί θέλεις; μὰ τί μὲ ξατρεύεις; —Πές μου ἀγαπᾷς τὸ Γιάννη; Νὰ, τώρα σκέφτηκες τὸ Γιάννη. Τὸ μαντεύω. —Καὶ τί μὲ τοῦτο, εἶπες χωρὶς νὰ σηκώσης τὰ μάτια σου ἀπὸ τὸ λουλουδάκι. —Πάψε. —Ἀκου, Θεανῶ, θὰ μοῦ σβύσης τὴ ζωὴ, τὸ ξέρεις; Θὰ λυώσω στὸν ἀπάνω κόσμο. Πρόσεχε λίγο καὶ σὲ μένα. Πρόσεχε νὰ σὲ χαίρουμε. Ὅλο καὶ ἄλλοι. Οὔτε λόγο, οὔτε

ματιά, οὔτε ἄγγιγμα. Τὸ ρούχο σου ποτὲς δὲν ἄγγιζες σιμὰ μου. Μὲ τιμωρᾷς; Ποτὲ δὲν ἐπέρασες κοντὰ μου ν' ἀκούσω τὴν εὐωδιά σου. Ποτὲ δὲ συλλογίστηκες σὲ μένα. —Πάψε. —Καὶ κοιτάζες τὸ λουλούδι, σκυμμένη ἀπάνου τοῦ τώρα, σιμὰ του, ποῦ ἔτρεμε στὴν ἀναπνοή σου. Τάχα ἀφαιρεμένος τὸ ξερίζωσα, ἀπὸ ζήλεια; Τὸ μάθησα, τὸ κομματίασα, τὸ ρηξα στὸ νερό, στὴ μικρὴ λιμνούλα ἐκεῖ σιμὰ, λιμνούλα ἀπὸ τὸ σταλαχτίτη. Ταραχτήκες, θύμωσες, πικράθηκες. Σηκώνοντας τὸ κεφάλι καὶ σουφρώνοντας τὰ φρύδια, μ' ἄφησες τὸ χέρι, μοῦ τὸ τίναξες πέρα. Καὶ ἔφυγες τρεχάτη, τραγουδώντας, «Ἐλα νὰ πάμε στὸ γιολό, ἔλα νὰ πάμε στὸ γιολό».

Ἐμεινα καὶ καὶ κοιτάζα τὸ μαθημένο λουλούδι στὸ νερό. Ἀνήμερος νὰ σηκωθῶ, νὰ σὲ ξατρέξω. Συντρίμμια ἢ θέλησή μου στὸ νερούλι τῆς λιμνούλας ποῦ ἐπλέανε τὰ ψίχουλα τοῦ λουλουδιοῦ. Μὲ κυρίεψε θλίψη. Δάκρυζα. —(Ὁ Γιάννης, σκέφτηκε, δὲν εἶνε στὸ νησάκι. Κι' ὡστόσο ὁ Γιάννης μοῦ φαίνεται πῶς βρίσκεται κοντὰ μὰς. Νάτος, καταϊδρωμένος φέρνει στὴ Θεανὴ τὰ λουλούδια τοῦ νησακιοῦ. Κεῖνη τοῦ λέει· εὐχαριστῶ, Γιάννη, καὶ κείνος λυώνει ἀπὸ χάρες, κοκκινίζει, καὶ φεύγει πηδώντας ἕνα κοτρώνι, ἢ ἕνα χαμόδεντρο. Κάποτε πέφτει, σωριάζεται χάμου, πονεῖ. Μὰ γελᾷ τάχα. Οὔτε πόνος, οὔτε τίποτα. Σηκώνεται καὶ πάντα γελώντας φεύγει μακριά. Σὺ λές. —Τὸν καημένο, θὰ βαρεσε. —Φρομάκια πίνω ἐγώ. Καὶ κάνω πῶς δὲν προσέχω. Τὸ ἴδιο πάντα καὶ σὺ σὲ μένα. Νὰ ὁ νιός δικολάβος, τὸ βλαστάρη τῆς συντροφικῆς μὲ τὸ γαρούφαλο στὴν κομπότρουπα. Ἐρχεται καὶ σοῦ λέει. —Δεσποινίς, ἀγαπᾷτε τὰ ἄνθη; Πᾶρτε αὐτὰ τὰ λουλουδάκια ἀπὸ τὶς κάπαρες. Εἶνε ὠραῖα. —Εὐχαριστῶ, καὶ χαμογελάς. —Σὰς ἀρέσει ὁ τόπος μὰς, δεσποινίς; Γνωρίζατε τίς δεσποινίδες μὰς; Εἶνε θαυμάσιες κοπέλες. Ὁ, τὸν κύριο Συμβολαιογράφο. Ἐλάτε, εἰπέτε μὰς πῶς εὐρίσκετε τὸν καιρὸν; Σύννεφα βλέπω. Μὴ καὶ βρέξει; Τί προλέγει τὸ σιάλι σας; —Καὶ γελᾷ δυνατὰ. Ἐσύ κάνεις πῶς χαμογελάς. Μὰ στρυβεῖς τὰ μοῦτρα σου. Δυσχερειαί. Καὶ ἔχεις πάντα ἄλλοῦ τὸ νοῦ σου. Στὸ Γιάννη; Ἀλλοῖμονο, θὰ σοῦ τὸ εἰπῶ. Νὰ ἐδῶ κοντὰ στὸ δέντρο στέκω. Μαγνητίζεσαι ἀπὸ τὰ φύλλα τῆς συκιάς. Ἐρχεσαι. Νάσε. Εἶνε βελιός ὁ ἥσκιος τῆς συκιάς. Δὲ μιλοῦμε πιά. Ὑστερα λές σιγά. —Ποῦ εἶν' ὁ Γιάννης σήμερα; Καὶ

χωρὶς νὰ πάρης ἀπόκριση φεύγεις. Οὔτε περίμενες ἀπόκριση.

Μαζεύεις τίς κοπέλες τῆς συντροφικῆς τώρα, γιὰ τὴ βαρύνει τὸ νιὸ μὲ τὸ γαρούφαλο ν' ἀκούς. Καὶ τοὺς λές. Κορίτσια, ἔλατε, ἕνα παιγνίδι. Πᾶτε ὀλόγυρα στὴ συκιά. Εἶνε βαρὺς ὁ ἥσκιος. Παίξετε τὸ παιγνίδι τοῦ δαχτυλιδιοῦ. Ποῦ εἶνε τὸ δαχτυλιδάκι; Ποῦ εἶνε; Ἐσύ ρωτᾷς μιὰ ροδοκόκκινη κοπέλα. Κεῖνη λέει κάπου πῶς εἶνε. Καὶ σὺ τὴν κυνηγᾷς ὀλόγυρα ἀπὸ τὴ συκιά, καὶ τὴ δέρνεις μὲ τὸ μαντηλάκι σου. Ἐσύ γελᾷς, πάντα γελᾷς, καὶ ξατρέχεις πάντα ὀλόγυρα στὶς καθισμένες κύκλῳ κοπέλες. Καὶ τρέχεις σάν τὴ νεαρίδα στὰ καλοκαιρινὰ μεσημέρια—λέει τὸ παραμῦθι. Ἐτσι θυμῶνῶ. Λέω νᾶρθω νὰ σὲ κρατήσω, νᾶμπω μπροστά σου. Νὰ σὲ πεισμῶσω καὶ σένα. Νὰ μὲ στραβοκοιτάξης, νὰ μοῦ εἰπῇς. —Γιὰτὶ κύριε; Μὰ πάλι μετανοιώνῶ. Καὶ τρέχοντας σοῦ βγαίνει τὸ σκαρπινάκι σου. Πατάς στὸ χῶμα, στὰ χαλίκια τὸ ποδαράκι, τὸ μικρούτσικο, τόσο δᾶ. Κάνω νὰ πάρω τὸ σκαρπινάκι, νὰ σοῦ τὸ φορέσω. Μὰ προφτάνει ὁ νιός μὲ τὸ γαρούφαλο. Ντρέπεσαι καὶ κοκκινίζεις σάν τὸ γαρούφαλό του. Θυμῶνῶ μὲ σένα γιὰτὶ τὸ δέχτηκες. Λέω, τί ντροπή. Καὶ σὺ πάλι τρέχεις, τρέχεις γιὰ πείσμα μου; Ἐτσι πανταίχιω. Κι' τὰ γέλοια βγαίνουν ἀπ' ὅλες σας κρουσταλένια, καὶ πᾶνε στεφάνια στὸν οὐρανό.

Πᾶει τὸ παιγνίδι. Κάθεται στὴν πόρτα τοῦ ἐκκλησιακιοῦ. Οἱ ἄλλες φεύγουν. Πᾶνε στὴν ἄκρη τῆς θαλάσσης γιὰ ἀχινιούς. Οἱ ἄντρες σὺζήτῶνε κάτου ἀπὸ τὸ βράχι γιὰ τὴ γενιά τους. Ἐρχομαι. —Θεανῶ, γιὰτὶ φεύγεις; Δὲ θέλεις νὰ σοῦ εἰπῶ; —Στέκει. Σοῦ λέω. Ἦσουν μικρούλα τότες τρέχαμε μαζὶ πάντα καὶ τότες σὲ ἀκουγιάλι. Θυμάσαι τὸ ξανθὸ ἀγόρι ποῦ σ' ἀγκαλιάζε; ποῦ σ' ἐπαιρνε στὴν ἀγκυλιά του, στὸ καλαμένιο τοῦ τῆς; Γιατὶ τώρα φεύγεις; Μεγάλωσες; —Ναὶ φεύγω, φεύγω γιὰτὶ εἶσαι ξαφνικός· εἶσαι σάν λίγο ποῦ ντροπιάζεις. Εἶρω καὶ γώ. —Ντροπιάζω; ποῖνος; —Τὸν ἄλλον· νὰ ἐμένα· γιὰτὶ δὲ θέλω νὰ ντροπιάζω. Δὲ θέλω νὰ εἶσαι ἄλλος τῶν ἄλλων. Ἐλα τώρα· φεύγα. —Νὰ φύγω. —Πάψε. —Γυρίζω καὶ κοιτάζω μὴν ἔρχεται κανένας· ἐσύ κοντοστέκει. Θέλεις νὰ φύγης, μὰ κομπιάζεις. —Θεανῶ, ξέρε το. —Τί νὰ ξέρω; —Τὸ ξέρεις. —Δὲν ξέρω τίποτα. —Καλὰ. —Τί; θὰ σκοτωθῇς; —Ὁχι. —Ἀς εἶνε· φεύγῃ. Πές το ὅμως τί ξέρω; —Θὰ στὸ εἰπῶ αὔριο. —Ποῦ; —Στὸ λιμνο-

ΕΠΑΡΧΙΩΤΙΚΑ

Ο ΣΙΟΡ ΤΖΩΡΤΖΗΣ

Γιὰ τὸν ἀγαπητὸ Νουμά.

Κεῖνη τὴν Κυριακὴ τοῦ Καρναβαλίου εἶδνε τὸν πρῶτό του χορὸ ὁ δικηγόρος Κας Ταβλῆς. Εἶτανε τὰ γενέθλια τῆς πρώτης του κόρης καὶ γιὰ τοῦτο ἔβλεπε κανεὶς μέσα στὶς δυὸ μεγάλαις σάλας περισσότερα κορίτσα-συναθῆτες καὶ φιλενάδες τῆς δεσποινίδας Ἀγλαίας. Δέχονταν καὶ μασκαραμένους καὶ μὲ τόση περιποίηση καὶ εὐγένεια μαλιστα, ποῦ τοὺς σκλάβωνεν ὅλους—γιατὶ, πρέπει νὰ πῶμε, τοῦχεν ὁ καημένος ὁ δικηγόρος κρυφὸ μαρὰζὶ νὰ πετύχῃ καὶ μιὰ φορὰ βουλευτής... Στὴ μιὰ ἀπὸ τὰ μεσανυχτα ἐπαψαν νᾶρχουνται ξένοι καὶ μοναχὰ ἡ σιγὴ καὶ ἡ κοῦραση ἔμπαιναν σιγά-σιγά. Τὰ κορίτσια καθου-

ταν γύρω σὲ καθίσματα—σάν καρφωμένα στὸν τοῖχο—στὴ μεγάλη σάλα ποῦ εἶτανε καὶ οἱ τέσσαρες μουζικάντες, καὶ μὲ κατακόκκινα μάγουλα φυσοῦσαν μπροστά τους, κάνοντας ἄερα μὲ τὰ μαντηλάκια τους. Ὁ δικηγόρος εἶταν ἀκουμπισμένος στὴν πόρτα κοιτώντας τίς μύτες τῶν παπουτσιῶν του. Ἐλεγαν νὰ κλείσουν πιά τὴν πόρτα, ὅταν ἀκούστηκαν γοργὰ πατήματα στὴ σκάλα καὶ ἀμέσως ἕνας ἄλλος μασκαραμένος παρουσιάστηκε, ἔκανε μιὰ βαθιὰν ὑποκλίση στὴν πόρτα καὶ μπῆκε στὴ σάλα, ποῦ εἶτανε τὰ κορίτσια, στάθηκε στὴ μέση τεντώνοντας τὸ δεξὶ του πόδι καὶ βάζοντας τὸνα τοῦ χέρι στὴ μέση, κοιτοῦσε τὸ ταβάνι ἀκατάδεχτος σὰ θεατρίνος. Σὲ μιὰ στιγμή σάπασαν ὅλοι. Τὰ κορίτσια ἐπαψαν ν' ἀερίζουνται. Στραβοκοιτάχτηκαν. Ὑστερα ἕνα λεπτὸ γέλιο ἐκίνησεν ἀπὸ τὸ βάθος τῆς κάμαρας, σὺρτηκε σ' ὅλα τὰ πρόσωπα ἔξω ἀπὸ τοὺς μουζικάντες—δὲν ἔβρισκε στὰ μοῦτρα τοὺς θέση, γιὰτὶ χάφτανε γλυκὰ μὲ γληγοράδα, ποῦ ὅταν ἐπικαν τὰ ὄργανά τους τοὺς φευγε—ἔκανε τὸ γύρο τῆς κάμαρας καὶ ἔκανε νὰ βγῇ ἀπὸ τὴν πόρτα, μὰ σκόνταψε στὸ λεπτοκαμωμένο πρόσωπο τοῦ κυρίου Ταβλῆ καὶ ἐκεῖ θρονιάστηκε. Πρέπει νὰ ξίρετε, πῶς ὁ κύριος δικηγόρος σὰ δέχονταν μασκαραμένους, γελοῦσε γιὰ ὅλους. Ἡ ἴδια σάπασα ξαπλώθηκε. Τὰ

κορίτσια κοιτοῦσαν τὸν ξένο μ' ἀνοιχτὰ τὰ στόμα καὶ κρεμασμένα χέρια, ἐνῶ ἀπὸ τὴν ἄλλη σάλα οἱ μαννάδες τοὺς ἔγερναν μὲ περιέργεια τὰ κεφάλια τους καὶ πολλὰ μαζώνονταν στὴν πόρτα γιὰ νὰ ἰδοῦνε. Εἶταν ἕνας ἄνθρωπος ὑψηλὸς καὶ λιανοκαμωμένος, σκυφτὸς λιγάκι, ποῦ φοροῦσε μπερούκα μαύρη, ψεύτικα γένεια καὶ στολὴ Ρούσσου πρόξενου καθαρή καὶ τῆς ὥρας, ποῦ νόμιζες πῶς μόλις τὴν ἔφησε τὸ σίδερο. Τὰ μοῦτρα του εἶτανε τόσο πασαλειμμένα μὲ χρώματα καὶ πάστες, ποῦ τεντώνονταν ἀκούνητα, σάν ξεροχτάποδο. Μιὰ βαριά μυρουδιά ἀπὸ κοσμετικὴ ποῦχε ζυμωμένα τὰ παχιά του μουστάκια καὶ τὴ μπερούκα του πνίγανε τίς καμαρες καὶ τὰ χέρια του—τόνα κρατοῦσε πάντα ἕνα κοντὸ σπαθὶ καθαρισμένο—ἐπλεγαν μέσα σὲ πλατιά χειρόχτια ἄσπρα βαμπακερά. Πρώτη-πρώτη τὸν σίμωνε ἡ κυρία Ταβλῆ καὶ τὸν ζήταζεν ἀπ' τὴν κορφή ὡς τὰ νύχια—ἀναπᾶδοντας ἀρκετὴ ὥρα τὰ ματάκια της πάνω σὲ δυὸ παράσημα ποῦ γυάλιζαν στὸ στῆθος του, μὲ πολλὴν εὐγένεια. Ἀζάφνα τὸ μικρὸ της κοριτσάκι γύμνεν ἀπὸ τὴν ἄλλη κάμαρα, κρεμάστηκε ἀπὸ τὸ λαμό καὶ τῆς εἶπε κάτι σταῦτί. Κ' ἡ κυρία Ταβλῆ, ἀφοῦ ξανακοίταξε καλὰ τὸν ξένο, στράφηκε πρὸς τὸν ἀίτρα τῆς καὶ ἀνοίγοντας τὴ βεντάλια τῆς, τοῦ κάνει «Τὸν κατάλαδες;» —

νάκι. "Ελα τὸ πρῶτ'...—Ναί.—Κ' ἔτρεξες γλήγορα τραγουδώντας: "Ελα νὰ πᾶμε στὸ γιὰλό. Μοῦ φάνη πῶς εἶπες: Καλὰ, διάκο. "Ετσι μὲ παρανόμαζες στ' ἄλλα τὰ κορίτσια. Γιατὶ εἶχα μακροῦ μαλλιά. Μὰ ποῦ μὲ κοιτάζεις; Καὶ στὸν τόπο ὅλοι μὲ τηρᾶζανε παράξενα. Μὰ ἐσύ ποτέ. Καλὰ, διάκο· κ' ἔφυγες. Εἰσὶνὰ γύρισε. Στάθηκες. Μὲ κοιτάζεις. "Ηταν πρῶτη βολά.—Ποῦ εἶνε τὸ καπέλλο σου;—Τὸ καπέλλο μου; Ναί ἀλήθεια.—Νὰ στὴ σπηλιά.. Τρέξαμε ἐκεῖ. Φτάσαμε. Σοῦ πῆρα τὸ χέρι· πρώτη ἐπῆρες τὸ καπέλλο μου· μοῦ τὸ βάλες στὸ κεφάλι. Πῶς; ἀληθινά; "Υστερα... "Εκοίταζες τὸ μαρμαμένο λουλούδι. Στεκόσουν πάλε ἀμίλητη, παραδομένη. Περίμενες τὰ φιλιὰ μου. Πῆρα τὸ κεφαλάκι σου καὶ τὸ ἄγγιξα στὰ χεῖλιά μου. "Ετρεμες.—"Εχεις πατέρα;—"Οχι.—"Εχεις μάνα;—"Οχι.—Οὔτε γῶ.—"Εχεις ἐμένα, Θεανῶ.—Ναί μὰ...—Μὲ κοιτάζεις γλυκά.—Εἶσαι καλὸς φίλος;—Ναί, ψυχούλα.—"Εμπρός τότες.—Τί ἐμπρός; μ' ἀγκαπᾶς;—"ὦ, τί τὸ θέλεις; πᾶμε, πᾶμε, καὶ θὰ σοῦ εἰπῶ εἰμαι δυστυχισμένη· ἐσύ;—"Εγώ, ἐγώ... Τί θέλεις; νὰ εἶμαι;—Καὶ σὺ τὸ ἴδιο.—Ναί, εἶμαι σὰν τὸ θέλεις...—"Ενα θαλασσοπούλι χρυσοπράσινο ἦρθε κ' ἔκτισε στὸ βράχο. "Εβγάλε διαβατικὸ κελαδισμό.—Νὰ σὰν τὴν ἐλπίδα, σκέρτηκα. "Επάψαμε. Τὸ πουλί πετάρησε.—Μὰ γιατί, γιατί ἀναστρέναζες;—"Εφυγες ἀφίνοντάς μου ἕνα γέλιο πίσωθ' σου. Καὶ τὸ ἄγγιγμα ἀπὸ τὴν πνοή σου. "Ανάσαινα, ἀνάσαινα γιὰ νὰ τὴ νοιώσω ἀκόμα βαθύτερα. Στέκουμαι γιὰ πολλή ὥρα νάνασκω στὴν πλατειὰ θάλασσα· νοιώθω ἀπὸ καὶ τὴν ἀνατριχίλα.

"Εμείναμε στὸ νησάκι ὡς τὸ δείλι. Τώρα ἡ βάρκα μας ἐρχόταν γιὰ τὴ χώρα. Νάτος ὁ δικολάθος πάλε σιμά σου. Νὰ ὁ δῆμαρχο ποῦ ὡς μὲ τὰ τώρα μιλάει γιὰ τὴ δασκάλα ποῦ τῆς βρῆκε ἑρωτικά γράμματα. Παιζεις μὲ τὰ νερά· ραντίζεις τὸ συμβολαιογράφο, καὶ μὲ παίρνουν καὶ μένα κάποιες ψυχάλες.—"ὦ, μὲ συμπαθᾶτε· δὲν τὸ θελα, μοῦ λές· γιατί; Πέφτει ἡ σάρπα σου στὴ θάλασσα. Λέω νὰ πηδήσω, νὰ τὴν πιάσω κολυμπώντας. Μὰ πάλε κομπιάζω. Μὰ λέω νὰ τὴν πιάσω ἐγώ. Σία τὸ κουπί! Καὶ μὲ τὸ ραβδί τοῦ συμβολαιογράφου τὴν πιάνω· σὰ σημάκι. Τῆς στίβω τὰ νερά καὶ σοῦ τὴ δίνω. Ποῦ νάταν ὁ Γιάννης, νὰ βουτῆξῃ, νὰ σοῦ τὴ βγάλῃ. Συλλογιέσαι. "ὦχ! καὶ σὺ μὲ τὸ Γιάννη σου!..

«"Οχι» — «Καλὲ ὁ κύριος πρόξενος τῆς Γαλλίας» λέει μὲ συγκίνηση. Ὁ κύριος δικηγόρος ἀστραφε. Πρόσφερε λεύτερα τὸ χέρι τοῦ στὸν ξένο λέγοντας — «Καθῆστε! Καθῆστε! παρακαλῶ. "ὦ! "ὦ! Τί ὠραῖα μάσκα! Σὰς καταλάβαμε, σὰς καταλάβαμε! Θέλετε κονιάκ, κρασί, τί θέλετε;» Ὁ ξένος ζήτησε ἕνα κονιάκ καὶ μόλις ἐβρεξε μὲ λεπτότητα τὰ χεῖλιά του. "Ὅλοι παρακολουθοῦσαν μ' ἀγωνία κάθε του κούνημα. Τοῦ πρόσφεραν σιγάρο. "Εκαμε χερνονομία πῶς δὲν κάπνιζε. Ὁ κύριος πρόξενος τῆς Γαλλίας κάπνιζε. "Α! θὰν τὸ κάνει ἐπίτηδες! Μὰ κείνη ποῦ κοιτοῦσε πῶς περὶεργα τὸν ξένο εἶταν ἡ κυρία Παγουδάκη, μιά παχουλὴ ἀριστοκράτισσα μὲ χοντρά καὶ χλωμά μούτρα, ποῦχε πάντα τὰ χέρια τῆς φορτωμένα δαχτυλίδια καὶ τὰ μαλλιά τῆς κατασπαρμένα μὲ τὸ μέτωπο. Μόλις τὴν ἀγνάντευσε ὁ ξένος νὰ καθῆται στὸ βάθος τῆς ἄλλης σάλας χωμένη σὲ μιά πολυθρόνα, προχώρησε πρὸς αὐτὴ ἀργὰ καὶ μὲ τὸ ἴδιο πάντα ὕφος, μὰ τὴν ἴδια στιγμή ξεκίνησε ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος μιά παχιά—αὐστηρὴ κυρία κρατώντας ἀπὸ τὸ χέρι τῆς τὸ μεγάλο τῆς κορίτσι. Εἶταν φίλος τ' ἀντρός τῆς ὁ κύριος Πρόξενος καὶ γιὰ τοῦτο προχωροῦσε ἐτσι γελαστή καὶ χαμαρώνοντας. "Επήγαινε τὸ κορίτσι τῆς μὲ τὴ βία νὰ μιλήσῃ γαλλικὰ μὲ τὸν κύριο Πρόξενον. Τὸ κο-

"Αργεῖς, ἀργεῖς, Θεανῶ. Μιὰ πετριὰ ἀπὸ τὸ βράχο ψηλά ἔπεσε στὴ θάλασσα. Εἰσὶνὰ στήθα, κοίταξα. Εἶδα τὸν ἥλιο σου μέσα στὰ νερά. Κατέβηκες, ἦρθες. Μὰ ἀκόμα τὰ γέλοια σου, ποῦ ἔσκαπες πάνου στὸ βράχο, δὲν ἔραξαν στὸ λιμιονάκι. Τώρα ἦσουν πάλι σιγαλή. Μόνο τὰ χαλίκια τριζολογᾶν στὸν ἐρχομό σου, τὰ στρογγυλά χαλίκια τοῦ λιμιονίου. Δὲν ἦσουν ἐσύ ποῦ γέλαγες τώρα; "Επῆρες χαλίκια καὶ τὰ παιζεις τὰ πεντόβολα στὰ χέρια. Ὁ ἥλιος σοῦ φώτιζε τὰ δάχτυλα καὶ σοῦ λαμπύριζε τὴν ὄψη. Οὔτε μιλά. Γύριζες κατὰ τὸ γιὰλό. Μιὰ μνυροῦδιὰ ἀπὸ κατράμι κ' ἀπὸ χόρτο τῆς θάλασσας, ἀπὸ φύκια, σὲ κέντησε καὶ γύριζες στὸ κύμα, κ' ἀνάσαινες. "Ακουα τὴν πνοή τοῦ κορμιοῦ σου. Ζύγισα κάτι νὰ σοῦ εἰπῶ. Ποῦ ἡ βαρκούλα, κ' ἦταν ἐκεῖ σιμά σουρμένη στὴν ἀκρὴ, νὰ τὸ νοιώσῃ. Ἦταν ἡ βαρκούλα ποῦ μὰς πῆγε στὸ νησάκι. Χαρᾶς τῆνε. Πάρε μας, βαρκούλα, πάλε!—Νὰ σοῦ εἰπῶ τί μ' ἤθελες ἐχτές; Νὰ ποῦ ἦρθα· πές μου...—Θεανῶ, πάρε ἀπόφαση. Δεῖξε μου ποιά εἶσαι γιὰ μένα. Λυώνω στὸν ἀπάνου κόσμο. Εἶσαι δῶ τώρα, σιμά μου, νὰ καὶ χαμογέλας κιόλας, λιαρίζουν τ' αὐτάκια σου στὸν ἥλιο καὶ στὰ λόγια μου ἀγροικοῦνε· νὰ τὰ ματάκια σου παίζουν στὸ φῶς μαργιόλικα καὶ κυνηγᾶνε κάτι στὸν ἀέρα· νὰ κείνη τὴ γαλάζια πεταλούδα. Θεανῶ, ἔλα στὴν κοίση καὶ νοιώσε πῶς εἶμαι δῶ. Νὰ σὰν τὸ χαλίκι ἐτοῦτο· δὲς το πῶς θὰ βουλιᾶξῃ στὰ ἥσυχά νερά. "Ετσι βουλιᾶζει καὶ ἡ ψυχὴ μου στὴν ἀγνωσιὰ τῆς ἀγάπης σου. Ποῦ εἶσαι, τί κάνεις, γέλας, κλαῖς, θέλω νὰ τὰ μάθω. Θέλω ὅπως, νὰ, ὁ ἥλιος περνᾷ στὰ νερά, καὶ φωτίζει τὸ βυθό, ἔτσι νὰ περνᾷ ἡ ζωὴ σου στὸ εἶνε μου. Θέλω ἔτσι ἡ ζωούλα σου νὰ τρέμῃ στὴν ψυχὴ μου ὅπως ἡ δροσούλα σὲ τοῦτο τὸ πολυτρίχι τοῦ βράχου. Σκόρπια σὲ μαργαριταράκια. Λιγουλᾶκι ἀπὸ λαχτᾶρα, λιγουλᾶκι ἀπὸ φῶς, ἕνα ψίχαλο γυρεύω. "Απὸ τὰ ματάκια λίγα νὰ λαγγίψῃ σου τὸ βλέφαρο. Λίγα νὰ χαμηλώσῃ σου ἡ νὰ ὑψωθῇ ἡ ματιά σου καὶ νὰ βρεθῶ χαρᾶς χαμόγελο μπροστά σου. Μὴν κοιτᾶς τὸ δακρυσμένον ἔμμο τῆς θάλασσας. Κοίτα τίς δροσσταλίδες·στὰ φύλλα τοῦ πολυτρίχιου. Νὰ, τὸ κόβω καὶ στὸ δίνω. "Επες, ραντίστηκες στὰ χεράκια σου ἡ δροσούλα του. Καλῆτερα, ἀστραφτερότερα ταιριάζει γιὰ μιά ἀνοιγοκλεισιὰ τοῦ ματιοῦ. Κοίτα τώρα στὸν ἀέρα καὶ γιὰ πολὺ ὥρα θὰ βλέπῃς ν' ἀστράφτῃ καὶ ἡ δροσούλα στὸν ἥλιο. "Ετσι ἰδὲς καὶ τὴν ψυχὴ μου.

ρίτσι ντρέπονταν. Ἡ παχιά αὐστηρὴ κυρία τὴν ἐσπρωξε μὲ θυμὸ καὶ τότες ἐκείνη τοῦ εἶπε δευὰ δυὸ λέξεις, μὰ ὁ ξένος οὔτε γύρισε νὰ κοιτάξῃ τὴν κοπέλλα, ἀλλὰ προχώρησε κ' ἐσφίξε τὸ χέρι τῆς κυρίας Παγουδάκη, ποῦ κατακοκκίνησε σ' αὐτὸν τὸ χαιρετισμὸ κοιτώντας ντροπαλὴ δεξιὰ κ' ἀριστερά. Ἡ παχιά—αὐστηρὴ κυρία ἀπὸ κείνη τὴ στιγμή ποῦ ὁ ξένος δὲν ἀπάντησε στὸ κορίτσι τῆς δὲν μπορούσε νὰν τὸνὲ χωνέψῃ. Τὸνὲ στραβοκοιτοῦσεν ἀδιάκοπα. Εἶταν αὐστηρὴ κυρία, ποῦ πῆγαινε στὰ σαλόνια γιὰ νὰ προσέχῃ τὰ κορίτσια τῆς καὶ ποτὲ δὲν ἐχόρεθε. Μονάχα παρατήρησεις ἔκανε κάθε λίγο καὶ λιγάκι. Ὁ ξένος ἔγνεψε στὴν κυρία Παγουδάκη, ἀφοῦ τὴ σίμωσε, νὰ τραγουδήσῃ. "Ὅλοι ἀποσβεσθώθηκαν. Ἡ κυρία Παγουδάκη εἶταν τώρα μιά πενηντάρη καὶ πέρα... χῆρα... ὅχι καὶ τόσο αὐτὸ μαθὲς γιὰτ' ὁ ἀντράς τῆς βρισκόνταν στὴ γῆ· δῶ κ' εἶκοσι χρόνια... μὰ εἶχε καιροὺς καὶ χρόνια νὰ τραγουδήσῃ. Ἡ ἀλήθεια εἶνε πῶς εἶχε τὴν πῶς ὁμορφὴ φωνὴ στὴ χώρα... Θάταν περίεργα νὰ τὴν ἀκούσῃ κανεῖς... Στὴν τελευταία σκέψῃ ὅλες τὴν περικυλώσανε παρκαλῶντας τὴν. Κ' ἔτσι κουβαλήστηκαν ὅλοι ἀπὸ τὴν ἄλλη σάλα, ἐξὸν ἀπὸ τοὺς τέσσαρους μουζικάντες, ποῦ χορτασμένοι γελοῦσαν ξένοιαστα, καὶ τοῦ κύριου καθηγητῆ, ἐνὸς ὑπερῷου ἀνθρώπου, λιανῶ

"Ακούς τὰ λόγια μου σκεφτικῇ. Σηκώ-νεσαι καὶ περπατᾷς στὰ χαλίκια. Ρήχνεις πέτρες στὴ θάλασσα. Καὶ μοῦ λές ὕστερα ἀπὸ λίγες στιγμὲς.—"Ελα νὰ πᾶμε στὸ γιὰλό. Καὶ δακρύζεις. Μοῦ τὸ λές ἡ μοῦ τὸ τραγουδᾷς; "Ελα νὰ πᾶμε στὸ γιὰλό, μὰ στὸ γιὰλό εἴμαστε. "Εσύ βγάνεις τὸ μαντηλάκι σου, τὸ κάνεις κουβάρι στὸ στεμπατάκι ποῦ τρέμει. Τὸ στηθάκι σου ἀνεβοκατεβαίνει σὰν κυματάκι. Κάθεσαι λιγωμένη κάτω ἀπὸ τὸ βράχο. Δὲ μὲ κοιτάζεις πάντα.—Τί νὰ γείνω, τί νὰ γείνω. Τρέμει ἡ ψυχὴ μου, τρέμει. Μή, μή, μή. Φτάνει πιά... Δὲν τὸ ξέρεις τάχα; Τί μοῦ τὰ λές; Τί μὲ τυραγνίζεις; "Ας πεθάνω, ἄς λυώσω, ἄς λαχταρίσω. Πῶς θές; νὰ σοῦ τὸ φωνάξω; Δὲν τὸ νοιώσεις, δὲν τὸ μάντεψες; Εἶμαι τόσο δυστυχισμένη! Γιατὶ λοιπόν, γιατί τὰ λές αὐτά; γιατί πάντα μὲ λόγια, γιατί μὲ λόγια; δὲ σὲ φτάνει ὁ πόνος;—Πάψε.—"Εσκυφες τὸ κεφάλι, καὶ χαμηλὰ ἔβλεπες τώρα τὴ θάλασσα, ποῦ ἐρχόταν καταπάνου μας, ὅλο καὶ καταπάνου μας, γαλανή, εὐωδιὴς γιομάτη καὶ λαγγέματα. Καὶ νὰ μὰς ἔκλεινε μέσα τῆς! "Εκεῖ θὰ σ' ἀγκάλιαζα. Γιατὶ ἐδῶ δὲ μπορῶ. Δὲκα βολὲς δοκίμασα. Μὰ σταμάτησα καρφωμένος σὲ μιά στέρεη ἀκίνησι. Πῆρα ἕνα τσάλαχο, ἕνα ξυλάκι καὶ τὸ τσάκισα σὲ κοματάκια. Καὶ σὺ ἀκούνητη, τραχίζοντας κατὰ τὰ βαθειὰ πέλαγα, ἐπαίξεις τὸ μαντηλάκι στὰ δάχτυλα.

Σηκώθηκες καὶ κοιτάζοντάς με γιὰ πρώτη βολά.—Φτάνει, μοῦ εἶπες χαμογελώντας μου πιερά-πιερά. "Ετρεξες κατὰ τὴ μεριά ποῦ ἔφυγεν ὁ Γιάννης. Ὁ Γιάννης στέκει στὰ φρύδια τοῦ βράχου, καὶ μαζεύει τὰ λουλούδια ποῦ σ' ἀρέσουνε. Περνοῦμε κάτουθε καὶ φαίνεσαι νὰ μὴ τὸν εἶδες. "Ετσι φαίνεσαι. Τοῦτο ἀπανταίχοντας κρατῶ τὴν ἀναπνοή μου, καὶ φεύγω γλήγορα νὰ περάσωμε. Κεῖνος σκυλώνει, ἐκεῖ στέκει ἀκούνητος κοιτάζοντάς μας. Τρέμω μὴ τὸν εἶδῃς. Εἰσὶνὰ κυλιέται κάτω ἀπὸ τὸ βράχο, μ' ἕνα σωρὸ ἀπὸ κοτρώνια. "Εσύ ξαφνιάστης, ἐφώναζες, ἦρτες κοντὰ μου.—Μπᾶ, ὁ Γιάννης, ὡς τὸ δύστυχο! Καὶ τρέχεις.—Ποῦ χτύπησες;—Πουθενά. Καὶ σοῦ χαμογελάει.—Γιὰ μένα, δόλιε Γιάννη, ἔπες, γιὰ τὰ λουλούδια. "Α, τί καλὸ ποῦ εἶνε τὸ κακόμοιρο, τί καλὸ! Κεῖνος δακρύζει, καὶ σοῦ δίνει τὰ λουλούδια—κάτι λουλουδάκια τριανταφυλλιά καὶ μικρούλια σὰν τὰ νυχάκια σου.—Εὐχαριστῶ, Γιάννη. Καὶ τὸν

σὰ φύντα, ποῦ πῆγαινε παντα πρῶτος-πρῶτος στὰ σαλόνια, ἐφρευε ὁ πιὸ στερνός, δὲ μεταπίζονταν, δὲ μιλοῦσε παρὰ κοιτάζε ἐπίμονα πότε τὸ πάτωμα καὶ πότε τὸ ταβάνι. «Μήπως θέλετε νὰ τραγουδήσῃ ἡ κυρία ἀπὸ τὴν Τραβιάτα;» ρωτᾷ ὁ κύριος Ταβλῆς, ποῦ ἔφερε πολλὰ μέρη ἀπὸ τὴν Τραβιάτα ἀπόξου· γιὰ καμμιά ἄλλη μουσικὴ δὲν τὸν ἐνοιαζε. Κ' ἄμα ἔκουγε αὐτὸ τὸ κομμάτι συγκινοῦνταν, ὅταν μαλιστα μπορούσε νὰ τὸ παρακολουθᾷ μέσα του... «Εἰρω τί θέλει ὁ κύριος, θέλει Νόρμα» κάνει ἡ κυρία Παγουδάκη κοιτάζοντας τὸν ξένο πονηρὰ. Ὁ ξένος ἔγνεψε: Ναί. «Μιά κιθάρα!» σκουίζει διαπεραστικὰ τὸ μικρὸ κορίτσι· τοῦ κυρίου Ταβλῆ τρέχοντας στὴν ἄλλη κάμαρα καὶ τρομάζοντας τοὺς μουζικάντες, ποῦ εἶταν ἡ πρώτη φορὰ, ποῦ πῆγαιναν σύφωνα στὸ χρόνο. Ροχαλίζανε. "Αρπαξε τὴν κιθάρα ἡ κυρία Ταβλῆ καὶ τὴν πίθωσε στὰ χέρια τοῦ ξένου, ἐνῶ ἕνα χέρι κείνη τὴ στιγμή ὑψώθηκε κ' ὕστερα μιά γυναῖκα σηκώθηκε ὀρθὴ καὶ κοιτώντας τὸ μα-σκαρεμένο «Εἰρω ποῖός εἶνε!» φωνάζει δυνατὰ. Μὰ ὅταν οἱ ἄλλοι γύρισαν τὸ πρόσωπο σ' αὐτὴ ἐρωτηματικά, ἀνείξε τὰ μάτια τῆς μεγαλὰ σαστισμένη καὶ ξανακάθισεν ἀλλάζοντας ἰδέα. «Λοιπὸν τὸν ξερεῖ ἡ κυρία Παγουδάκη;» ρωτᾷ τὸν αὐτὸ τοῦ ὁ κύριος Ταβλῆς. «Ποῖός εἶνε λοιπός;» Μὰ καμ-

ἀκλουθᾶς μὲ τὸ βλέμμα ποῦ θλιμμένος φεύγει. —
 Πῶς τότε λυπᾶμαι! Πῶς τότε λυπᾶμαι! Καὶ γὰρ
 λῖω. — Πόσο τὸν ἀγαπᾶς, πόσο τὸν ἀγαπᾶς. Ἐκα-
 τες στὸ χῶμα ὅπου ἄρχιζε τὸ χῶμα. Οἱ ἀφάνες
 ἀνθίζανε τώρα καὶ εὐωδίαζε γύρω ὁ τόπος μὲν εὐω-
 διὰ λιγούρη. Ἀφαιρεμένη ἀπλωσε νὰ κόψης λου-
 λούδι. Σ' ἀγκαλιάσα, σοῦ μάτωσα τὸ δαχτυλάκι.
 Τὸ βάλες στὰ χεῖλάκια σου, τὸ βύζαξες. Ὡ νὰ τὸ
 φιλοῦσα. Νὰ τὸ γιάνω. Ἐκαμὰ νὰ πλώσω νὰ τὸ γγί-
 ζω, νὰ τὸ ἰδῶ. — Τίποτα, τίποτα, εἶπες ψυχρά. Μὴν
 τρομάζετε. Καὶ πάλι γέλασες κοιτάζοντας τὴν
 αἰώνια ταραχή μου ποῦ αὖξαινε στὸ αἷμα, καὶ στὴ
 μοναξιά μας. Τὰ λόγια μου πνίγονταν στὸ λάρυγ-
 γα. Τὰ μελίγρια μου βούιζαν σὰ νὰ χύθηκαν μέσα
 τους μελίσσια. Ἐνας ἰδρωτὰς κρύος μὲ περῆνε,
 καὶ στὰ δαχτυλά μου μηρῆνιγιάζε τὸ αἷμα, καὶ
 τὰ πόδια μου αἰμοῦδιαζανε. Κάποιο φύλλο ἄγγιξε
 τώρα τὸ χεράκι σου, φύλλο στὸ κλαδάκι του καὶ
 σόπαινε ἡ σιγαλιὰ γύρω. Ἡ ἐλπίδα ἀπὸ πάνου μας,
 γυρτὴ πρὸς τὸν κατήφορο ἀνεμίζεταν, καὶ λὲς πῶς
 ἔσκυβε πρὸς τὴ θάλασσα ν' ἀκρουμαστῇ. Ἦθελα
 νὰ σοῦ εἰπῶ κάτι. Νὰ, ἤθελα νὰ σοῦ προτείνω νὰ
 πᾶμε κεῖνο τὸ βράδυ κάπου. Νὰ μὲ τὴ βαρκούλα,
 κάτου ἀπὸ τὸ φεγγάρι, πέρα στὴς ἀμμουδιές. Ἐρχε-
 ται; Πᾶμε; Μὰ δὲν ἔδωκε λόγος ἀπὸ τὰ χεῖλιά μου.
 Μοῦ φάνηκε ποῦ σοῦ τὸ εἶπα, ἦταν σὰ νὰ σοῦ τὸ
 εἶπα, γιατί τραγούδησε πᾶλε σιγά, ἀπάνω ἀπὸ τὴ
 γιαιστερὴ κερασσένια φλούδα τῶν χειλιῶν σου, —
 ἔλα νὰ πᾶμε στὸ γιαιλό. Πᾶλε τώρα μοῦ ἦρε ξα-
 φνικά ἡ πιθυμιά νὰ γγίξω κάτι δικό σου, κάτι νὰ
 νοιώσω πῶς εἶνε ἀπὸ τὰ σένα. Τὸ δαχτυλάκι ἐκοί-
 ταζα ποῦ ἀκόμα σὰν μύτη βελονιοῦ κοκκίνιζε ἡ ἀγ-
 κλωσιά του. Καὶ σείστηκαν τὰ μαλλιά ποῦ σγουρά,
 σκόρπια, γύρω στ' αὐτιά ἐστεφανώνανε τὴν ὄψη,
 ἐλαχτάρησαν στὰ φιλιὰ τοῦ Μπάτη. Νάτος ποῦ
 μοῦ φερε καταπάνου μου μιὰ πνοή σου, τὴν εὐωδιὰ
 τῆς ὑπαρξέας σου, ὁλόγιομη, ἀγγελικιά. Ἀνάσανα
 βαθεία, λιγούρη. Χαμογέλασες, ποῖός ξέρεῖ τί
 γλυκοθυμώμενη. Κι' ἄστραψαν τὰ δοντάκια, σὰν
 τὰ χαλίκια τῆς ἀκρογιαλιᾶς στὸν ἥλιο. Καὶ λάγ-
 κεψα στοῦ χειλιοῦ σου τὸ σάλιμα, γιατί καὶ σὺ κά-
 τι θ' ἤθελες τότες νὰ μοῦ εἰπῇ. Δοκίμαζες κάτι νὰ
 ψιθυρίσης, μὰ πριτίμησες νὰ μὲ βεσανίσης. Ὅπως
 πάντα.

Κάτι κοιτάζεις πάλι στὸ γιαιλό ποῦ δὲ σιέεται.
 Ἀνατριχιάζω βλέποντας τὸ λακκούλι τὸ λαιμοῦ

μιὰ ἀπόκριση. Βέβαια κανένας πρόστυχος δὲν εἶταν
 βολετὸ νὰ εἶνε. Ὁ πρόξενος τῆς Γαλλίας δὲν εἶταν
 αἰγούρα. Αὐτὸς δὲν ἐπαίξε παρὰ λίγα πιάνο, ποῦ
 τοῦχε ξεχάσει μαλιστα τώρα. Ἀφοῦ βεσανίσες λι-
 γάκι τὸ κεφάλι του ὁ κύριος δικηγόρος ποῦ ἐνοοῦσε
 νὰ συλλογίζεται ὅλα, ἔδωσε μιὰ λύση «Αὐτὸ εἶνε
 πρόβλημα» ψιθύρισε κ' ἡσύχασε. Καὶ βλέποντας
 τὴν κυρία τοῦ ἀκκουμπισμένη παράμερα στὸν τοῖχο
 νὰ παρακολουθεῖ σιγαλὰ τῆς Νόρμας τὸ τραγούδι
 νανουρίζοντας τὸ κορμί της, μὲ τὸ λαιμὸ τεντωμένο
 πρὸς τὰ πάνω καὶ κουνώντας στὸ κρεμασμένο της
 χεῖρι τὴ βεντάλια της, ἀκκούμπησε κι' αὐτὸς μ' ἐύ-
 λαβεια ἀντίκρου της καὶ πρόσχεε στὴ μουσικὴ μὲ
 μαζωμένα μοῦτρα καὶ δαγκανώντας τὸ λιανὸ μου-
 στακάκι, ὅπως ἔκανε συχνὰ ὅταν ἤθελε νὰ συλλογι-
 στῇ κάτι. Ἡ κυρία Παγουδάκη σόλην τὴν ὥρα ποῦ
 τραγουδοῦσε κοιτοῦσε τὴν ἄκρη ἀπὸ τὴ βεντάλια
 της πάνω στὰ γόνατά της μὴ ὑψώνοντας καθόλου
 τὰ μάτια—σὰ ντροπαλὸ κοριτάκι. Ἡ παχιά—
 αὐστηρὴ κυρία δὲν ἐπαθε ν' ὀρεβρίζη μὲ τραγικούς
 μορφασμούς, δαγκώντας τὸ δαχτυλὸ της, τὴ μικρό-
 τερη κοπέλλα της ποῦ γελούσε μαζί μὲ μιὰν ἄλλην
 σὲ μιὰν ἄκρη. Καθε τόσο γούρλωνε τὰ ματια της
 καὶ τῆς ἔκανε νόημα νὰ παῇ κοντὰ της, δείχνοντας
 μὲ τὸ δαχτυλὸ της τὸ πᾶτωμα.

σου στὸ ἀνοιγμα τῆς γαλάζιας τραχηλιάς σου. Κεῖ-
 νες οἱ ἀροδάφνες μοῦ φουσκώνουνε τὸ αἷμα. Ἀνεμί-
 ζονται, θυμώνουνε καὶ μὲ φουσκᾶνε. Γιατί, γιατί τὰ
 χεῖλάκια σου τρέμουνε τώρα ποῦ ζύγωνα πλείοτερο
 κοντὰ σου; Σοῦ ἀγγίζω τὸ χεῖρι καὶ τρέμω. Σφιγγω
 τὰ δαχτυλάκια σου καὶ λύνω. Τὰ κυματάκια τῆς
 ἀκρογιαλιᾶς ριλιώνται σιγαλὰ-σιγαλὰ, κοιμιστικά.
 Ὁγραίνεται ἡ νταντέλα γύρω, ἡ νταντέλα ποῦ
 λυώνει στὴς ἀνατριχίλες τῆς ματιᾶς μας. Ἐλα νὰ
 πᾶμε, ἔλα νὰ πᾶμε στὸ γιαιλό. Ὡ τί φιλιὰ, ὦ τί
 φιλιὰ ἦταν κεῖνα. Ἐλα νὰ πᾶμε στὸ γιαιλό. Ὡ τί
 φιλιὰ. Ἐτσι ὅπως τὰ κυματάκια στὴν ἄκρη, ἔτσι
 ὅπως τὰ κυματάκια ποῦ σιγαλὰ ριλιῶν ἐδῶ, στὰ
 πόδια μας. Ὡ ἔλα νὰ πᾶμε στὸ γιαιλό, καὶ πάλι μοῦ
 ἐτραγούδησε, σθεσμένη, τρεμουλιασμένη, λαχανια-
 σμένη ἀπὸ τὴ λαχτάρα τῆς ἀγάπης μας. Ποῦ πᾶς;
 φεύγεις; Ἀκούω ἀκόμα τὸ τριζοδόλημα τῶν χαλι-
 κιῶν ποῦ κάτου ἀπὸ τὰ πόδια σου ἐσαλεύανε. Μέσα
 ἔστ' αὐτιά μου τρίζουνε ἀκόμα. Θέλησα νὰ
 τρέξω, νὰ σὲ προφτάσω, νὰ σὲ πᾶρω πάλι στὴν
 ἀγκαλιά μου. Μὰ συνεφέρθηκα ὕστερα, ποῦ ἐστὶ ἀπὸ
 πέρα, πάλι μὲ ἐτραγούδησε, γιὰ πείσμα καὶ γιὰ
 καημό: Ἐλα νὰ πᾶμε στὸ γιαιλό, ἔλα νὰ πᾶμε στὸ
 γιαιλό. Ἐφυγες, ἔφυγες, λυγερὴ φωνή. Ἀκόμα στὴν
 ἀκρογιαλιά μας τρέμει ὁ ἦχος σου. Μὰ τὰ βήματά
 σου κεῖνα τρίζουνε ἀκόμα στὰ κάτασπρα γλυφτά
 χαλίκια. Ἀντριχύνει ἀκόμα στὴ σιγαλιὰ τῆς γαλή-
 νης τέτοια μεσημέρια. Ὅσοσο σὲ περιμένω στὸ γυ-
 ρισμό—σὲ κάποιον γυρισμό. Κ' ἔλα νὰ πᾶμε στὸ
 γιαιλό.

(ἀκολουθεῖ)

Κέρκυρα 1905. ΣΠΗΛΙΟΣ ΠΑΣΑΓΙΑΝΝΗΣ

ΣΚΙΑΣ ΓΡΟΘΙΕΣ

(Ἡ ἀρχὴ τοῦ στο 157 φύλλο).

Ἡ σελίδα 31 ὅπου βρίσκεται ἡ σημείωση ἐ-
 κείνη, ἐννοεῖται βέβαια πῶς δὲν εἶναι ἄγραφη γραμ-
 μένη εἶναι κ' ἡ παρακάτω. Τὸ λάθος ποῦ δὲ μεῖ-
 ναν ἄσπρες δὲν εἶναι δικό τους. Τί γράφει ὁ κ.
 Σκιας; «Ὅμοια πλάνη εἶναι καὶ ἡ κατὰ τῆς καθα-
 ρεύσεως κατηγορία ὅτι διατηρεῖ ἐν χρήσει λέξεις
 τινὰς καὶ τύπους ἀγνώστους τοῖς πολλοῖς καὶ ἀσυ-
 νήθεις ἐν τῇ κοινοτέρᾳ καθημερινῇ ὁμιλίᾳ (μαλακὰ
 μαλκὰ) οἷον θρίζ, νύξ, οὐς καὶ τὰ τοιαῦτα (ποῦ
 δὲν εἶναι εὐκόλο νὰ μετρηθῶν), ἅτινα πλείστακις

ἐπαναλαμβάνει ὁ ἐπικριτής. Ἄν ὅμως ἀνεγίνωσκε
 προσεκτικῶς τὸ «ἕνα γραμματάκι τοῦ Ψυχάρη» τὸ
 δημοσιευμένον ἐν Νουμά θὰ ἔβλεπεν ἐν αὐτῷ ὅτι
 καὶ ἡ δημόδης ἔχει κατ' ἐσπάνιους τύπους ἀγνώ-
 στους εἰς τὸ πλείστον τῶν Ἑλλήνων καὶ ὅλως ἀ-
 χρήστους ἐν τῇ ὁμιλίᾳ αὐτῶν (τραχηὰ ἐδῶ) περὶ ὧν
 ὅμως ὁ Ψυχάρης κρίνει ὅτι εἶναι «πλοῦτος» τῆς
 γλώσσης καὶ ὅτι δύναται ἐπ' ὠφελείᾳ νὰ γίνεταί
 χρῆσις αὐτῶν καὶ «στὴν ποίησιν καὶ στὰ πεζὰ, ἐ-
 πειδὴ ἔχουνε καὶ τὰ πεζὰ τὴν ποίησίν τους». Ἄν
 λοιπὸν ὁ ἐπικριτής ἤθελε νὰ ἐφαρμόσῃ τὸν αὐτὸν
 κανόνα καὶ ὡς πρὸς τὴν καθαρεύουσαν, θὰ ἔβλεπεν
 ὅτι μόνον μιὰ θορὴ συνεκράτει τὸ ροδεῖον αὐτοῦ
 ἐπιχείρημα. Ἄν ὅμως ὁ ἐπικριτής δὲν ἤθελε; πό-
 σαι θορὴς θὰ συγκρατοῦσαν τότε τὸ ἐπιχείρημα; δὲν
 ἐφρόντισε νὰ τίς μετρήσῃ ὁ κ. Σκιας. Δὲν ἐφρόν-
 τισε ἀκόμα ὅσα γράφει νὰ τὰ γράφει τουλάχιστο μὲ
 τρόπο ποῦ νὰ φαίνεται κίπως καθαρά, ἂν παραδέ-
 χεται ὁ ἴδιος τὴ γνώμη τοῦ κ. Ψυχάρη, γιὰ νὰ ξέ-
 ρουμε. Θὰ μοῦ πείτε μόνον πῶς εἶναι ἴσως πολὺ νὰ
 γυρεῖ κανεὶς ἀπὸ τὸν κ. Σκιας τρόπους ποῦ ἀρμό-
 ζουνε σ' ἐπιστήμονα. Γιὰ νὰ εἶχε χαρακτήρα ἐπι-
 στημονικὸ τὸ ἐπιχείρημα ποῦ φέρνει ὁ κ. Σκιας μὲ
 τὸ «γραμματάκι», γιὰ νὰ ἔχει κάποια σημασία, ἐ-
 πρεπε νὰ δείξῃ ὁ ἴδιος πῶς ἐφαρμόζεται ὁ κανόνας
 αὐτός ἀπὸ τὴν καθαρεύουσαν πρῶτα ποῦ δὲ γίνεται.
 Κι ἂν ἤθέλαμε τώρα νὰ τὸν ἐφαρμόσουμε τὸν κανόνα
 καὶ στὴν καθαρεύουσαν, ἐπρεπε πρῶτα πρῶτα νὰ διώ-
 ξουμε ἀπὸ τὰ διδαχτικά βιβλία, ποῦ δὲν ἔχουνε
 ποίησιν, ὅλες αὐτὲς τίς λέξεις καὶ τοὺς τύπους καὶ
 στὴ ζωολογία ἔξαφνα τὸ παιδί νὰ μὴ διαβάζει
 θρίζ, οὐς, ρίς, ποῦς, ρλέξ, ὀδοῦς, ἐνυξ, ὀφρύς, χεῖρ,
 ράχης, κτλ. Αὐτὰ εἶναι μόνον γιὰ τὴν ποίησιν. Στὴν
 ἐκθεσὴν ποῦ θὰ κάνει, τὸ παιδί νὰ γράφει τὰ συνη-
 θισμένα καὶ τὰ κοινὰ. Μαζὶ μ' αὐτὰ τὸ σκολιὸ θὰ
 μπεῖ, νομίζω, κ' ἡ γραμματικὴ τους. Γιὰ φαντα-
 στεῖτε το, μέσα στὸ σκολιὸ νὰ μαθαίνει ὁ δάσκαλος
 στὰ παιδιά τὴ γραμματικὴ τῆς πρόστυχῆς μας
 γλώσσης. «Θαυμάσιον ἄκουσμα» ποῦ λέει ὁ Ἀρι-
 στοτέλης. Βλέπετε νὰ συγκρατεῖ τίποτα μὲ τὴ λο-
 γικὴ τὸ ἐπιχείρημα τοῦ κ. Σκιας; Ὅλα αὐτὰ λοι-
 πὸν καλὰ γιὰ τὴν ποίησιν. Ποιητικὲς λέξεις ὅπως
 λέει στὸ «γραμματάκι» ὁ κ. Ψυχάρης γιὰ τὴν
 ποίησιν καὶ γιὰ τὰ πεζὰ ὅσα ἔχουνε ποίησιν,—ὅπως
 οἱ πρόλογοι τοῦ κ. Μιστριώτη. Τώρα τί θὰ κάνει
 μὲ τὴ θρίζ ἡ ποίησιν, ἄλλο ζήτημα. Ἐτσι θὰ ἐφαρ-
 μοστεῖ ὁ κανόνας ποῦ λέει πῶς «δὲν συμφέρει νὰ γε-
 νικέψουμε τὰ τέτοια, γιὰ νὰ παίρνουνε περισσότερη

θόλου. Ἐκαμε τὴ σκέψη, πῶς ὁ ξένος πετοῦσε δεξιά
 κ' ἀριστερά τὰ πόδια του σὰ μουλάρη. Ἐπειτα κι'
 αὐτὴ ἡ κυρία Παγουδάκη ποῦ ὅσο πήγαινε καὶ ἔξ-
 ναθε, πετοῦσε πίσω τὸ κεφάλι της γελώντας καὶ
 πηδοῦσε σὰ λαστικένια μπαλλὰ! Ἐπρεπε νὰ βρῇ
 ἕναν νὰ τὰ πῇ αὐτά. Σημάδεψε τὸν καθηγητὴ.
 Προχώρησε καταπάνω του σέρνοντας τὰ δύο μικρό-
 τερα της κορίτσια, μὰ ἕνα ἔφτασε μπροστὰ τοῦ ἕνα
 ζευγαρί τῆς ἔδωσε τέτοια σπρωξιά ποῦ χάσε τὰ δύο
 της κορίτσια καὶ κόντεψε νὰ βρεθῇ καθισμένη στοῦ
 κυρίου καθηγητῆ τὰ γόνατα. Στράφηκε κ' ἔρεξε
 μιὰ θυμωμένη ματιά στὸ χέρι, ἐνῶ ὁ κύριος καθη-
 γητῆς ἄμα συνήρτε τὸ φρονιμότερο ποῦ ἔκρινε νὰ
 κἀνῃ εἶταν νὰ ξαναβγάλῃ καὶ παστρίψῃ τὰ γυαλιά
 του. Ἡ παχιά—αὐστηρὴ κυρία καθῆσε δίπλα του
 καὶ τοῦ μιλούσε, μ' αὐτὸς δὲν ἀκούγε τίποτα. Διὰ-
 βαινε ἀπὸ μπροστὰ τους τὸ γκαλόπ μέσα σὲ σύμφε-
 κουργαχτοῦ κι' ὁ κ. καθηγητῆς γιὰ νὰ μὴν τὸν πα-
 τήσουν ὅλο καὶ συμάζωνε τ' ἀτέλειωτα πόδια του,
 ὅλο καὶ κολλοῦσε περισσότερον τὸ καθίσμα του στὸν
 τοῖχο. Ὁ κύριος Ταβλῆς, ποῦ πηδοῦσε ἀπ' ὀλους περ-
 σότερον, καθῆ τόσο ἄφινε ἀπὸ τὸ ἕνα χεῖρι τὴ ντάμα
 του, ἔβγαине τὸ μαντήλι του, σφουγγίζε γλήγορα
 τὸ πρόσωπό του, τὸ ξαναβάζε στὴν τσέπη
 του κι' ἀρπάζοντας πάλι τὴν ντάμα του χύνουνταν